13. Jaar: Nr. 8. —'s Hertogenbosch.— Dingsdag, 19 Januarij, 1841.

NOORD-BRABANDER.

ABONNEMENTSPRIJS: Voor de Stad: ƒ 12. Franco per post: 14.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ADVERTENTIEN met den regel: 10 Cts. behalve 35 cents zegelregt

(*Verschijnende driemalen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.*)

DICERE VERUM, QUID VETAT? *HORATIUS.*

NEDERLAND.

Het *Journal de la Haye* doet opmerken, dat de Hoogleeraar Thorbecke, in zijne *Aanteekeningen op de Grondwet*, ontwikkeld heeft de nadeelen van de tot hiertoe gevolgde wijze, ten aanzien van de opmaking en zamenstelling benevens de afsluiting der staatsbegrooting. Op bladz. 167, 168 en 171 van het bedoelde Werk duidt de Hoogleeraar de drie verbeteringen aan, die thans, door de bepalingen van het Koninklijke besluit, nopens het beheer van 's Rijks geldmiddelen, werkelijk zijn ingevoerd. Het *Journal* vermeent, dat door dat besluit eene aanmerkelijke verbetering in dat beheer wordt daargesteld, in afwachting eener geheele herziening van de reglementen op dat stuk.

— Er gaat hier sprake, dat de kwestie nopens de bevoegdheid der Gouverneurs van provincien, tot het medestemmen in de vergaderingen der Staten, bereids een onderwerp uitmaakt van beraad en definitive voorziening, van wege het Hoofdbestuur.

— Het is met een aangenaam gevoel, dat men tegenwoordig onder alle standen der residentie hoort spreken over de treffende bewijzen van milddadigheid, door Z. M. den Koning gedurende dit barre jaargetijde gegeven. Menigeen heft in stilte, met een dankbaar gemoed, zijne gebeden aan, om den Hemel hulp en bescherming voor Koning Willem II. af te smeeken, die zoo vele tranen droogt, zooveel kommer en ellende lenigt. Nog altijd laat onze geëerbiedigde en geliefde Monarch zich gelegen liggen aan het lot en de omstandigheden van duizende behoeftige huisgezinnen. Het heeft Z. M. behaagd, de zeer werkzame taak daartoe op te dragen aan het goed en onpartijdig bestuur van den Heere Referendaris, Directeur van Policie Ambt.

— Eergisteren heeft alhier de publieke verkoop plaats gehad van 31 paarden en onderscheiden koetsen, toebehoorende aan Z. M. Koning Willem Frederik, en welke door Z. M. Willem II niet in gebruik zijn genomen.

— Bij Koninklijk Besluit van den 12. Januarij jl. zijn de Staatsraad-Commissaris, belast met het opperste burgerlijk gezag in Limburg, en de staatsraden, Commissarissen, belast met het voorloopige bestuur der weder in bezit genomen landstreken in Limburg, van die commissiën eervol ontheven, onder dankbetuiging voor de door hen, in de uitvoering derzelve, bewezen goede diensten; en is verder de Staatsraad Jonkheer Gericke van Herwijnen benoemd tot Gouverneur van Limburg.

— Alle vreemde Dagbladen hebben, tot groote vernedering der Nederlandsche natie, het krachtig besluit van Willem II. overgenomen, waarbij het VRAGEN om Ridderorders aan 't eervergeten volk verboden wordt.

KERKELIJKE STAAT.

Uit Venetië meldt men van den 26 December: De Hertog van Bordeaux geniet hier de hoogste onderscheiding, en wordt door alle authoriteiten met de meeste belangstelling en onbegrensden eerbied overladen. Den 21. en 22. heeft Z. Hoogheid aan zijn Hôtel ontvangen: bij die gelegenheid zijn opgemerkt de Patriarch, de Gouverneur, de Vice-Admiraal Paulucci, de Veldmaarschalk von Steininger, de President van het Hof van Appel, de Directeur van Policie, en vele andere militaire en civile autoriteiten, allen in groot kostuum. Ook de Russische Consul en de Russische Generaal Rüdiger, werden onder de aanwezenden geteld. — De Hertog heeft reeds het Arsenaal en de Marinegebouwen bezocht. De Heer Villarat-Joyeuse, oud-officier van het Fransche zeewezen, is belast met de maritime studiën van den jongen Vorst. De Hertog heeft 6 duizend franken, ten behoeve der slagtoffers van den watersnood in 't zuiden van Frankrijk, afgezonderd, en tevens alle Royalisten uitgenoodigd, zijn voorbeeld wel te willen volgen.

— De Buitengewone Pruisische Gezant Graaf von Bruhl, dezer dagen (31 December ll.) bij den H. Vader ten gehoore zijnde, vroeg Z. Heil. hoe hij Sint-Pieter had gevonden? De Graaf antwoordde: op 't eerste aanzien mishaagde ze mij, maar toen ik er een poos binnen was, stond ik verrukt, verbaasd, verstomd van bewondering. — Ja, zeide de Paus, ik zeg altijd, blijf toch niet aan de deur der KERK staan, maar treed er binnen, en weldra zult gij u onder ons zeer goed en regt aangenaam te huis bevinden!

DUITSCHLAND.

De Staatgazette van den 7. uit Berlijn gedagteekend, meldt, dat de zoogenaamde Bisschop der Evangelische Kerk van Ermland, Doctor Andreas Stanislaus von Hatten, Ridder der Orde van den Rooden Adelaar 1 Klasse, in den ouderdom van 78 jaren, tusschen 6 en 7. ure 's avonds, te Frauenburg in zijne woning wreedaardig is vermoord, zonder dat men tot nog toe den dader in handen heeft kunnen krijgen. Zijne oude huishoudster, die met hem alleen te huis was, is mede zwaar en gevaarlijk verwond. De grijze Geestelijke was met een scherpsnijdend werktuig aan het hoofd diep gekwetst. De Policieraad Dunker is door den Minister van Binnenlandsche Zaken naar Koenigsberg afgevaardigd, om ook aldaar maatregelen in 't werk te stellen tot nasporing van den booswicht, die dit gruwelstuk heeft gepleegd.

— Uit Koenigsberg schrijft men van den 6. Januarij, dat het thans geen twijfel meer lijdt, of de moordenaar van Dr. Hatten, den Evangelischen Bisschop, is een kleêrmakersjongen met name Kienapfel, een knaap, die sedert jaren weldaden van den overledene genoten heeft, en nu met zoo gruwbre wreedheid zijnen dank voor genoten goed betaalde.

— De Predikant Pieter Lange is benoemd tot Hoogleeraar in de Godgeleerdheid aan de Hoogeschool van Zurich, en wel in plaats van den befaamden autheur Strauss.

— Men schrijft uit S. Petersburg, den 29. December: » Wij vernemen, dat, op hooger last, bevel is uitgevaardigd aan den Prins Anatole Demidoff, Kamerheer van den Keizer, om onverwijld zich naar Sint-Petersburg terug te begeven." — Van Gouvernementswege is de herinnering vernieuwd, dat geene Militaire of *Burgerlijke* ambtenaren, zich in het huwelijk zullen mogen begeven, zonder vooraf daartoe verlof van den Keizer bekomen te hebben. (*Nota bene*: ô gulden vrijheid van het Noorden!)

— De schrijver van het Leven van Jesus, de befaamde Doctor Strauss, heeft dezer dagen het I. Deel in het licht gegeven zijner Dogmatiek, een boek van 700 bladzijden, en dat nog door een dergelijk boekdeel, ten slotte, moet gevolgd worden. Dit Werk baart, gelijk natuurlijk is, veel opziens.

ENGELAND.

De plek, waarop de wereldvermaarde kapitein Cook in 1779 door de Owyhee-eilanders (zuidzee) zoo wreedaardig vermoord is, wordt, sedert jaren reeds, door alle reizigers, die deze kusten bezoeken met eerbied en aandoening betreden; de meesten brengen er een brok rots, ter aangedachtenis, van mede. Dezer dagen heeft een Fransch officier er de naauwkeurigste schets van geteekend, en tevens het gezigt er op door het penseel aanschouwelijk gemaakt. Juist toen hij daarmeê bezig was, kwam er een Spaansch schip ten anker; geheel de bemanning, met den kapitein aan 't hoofd, ging aan land, knielde daar plegtig neder, en bad er eene poos voor de zielerust van den kloeken en rampzaligen wereldreiziger.

— De Gazette van Delhi meldt, dat de beide opvolgers des Konings van Lahore gedood zijn door het neêrstorten van een balk in eene der poorten van de hoofdstad, welk ongeval door het opdringen van twee olifanten veroorzaakt was, toen zich het Hof naar buiten wilde begeven, om de baden te gaan nemen, ter zuivering na het verbranden van het Vorstelijk lijk, van zijne zuster en van drie zijner vrouwen.

— Op den Spoorweg van Liverpool naar Manchester bevond zich dezer dagen eene vrouw, met een zeer lief kind op den schoot. Schertsender wijze vroeg een Heer, die naast haar zat: » wilt gij mij dien jongen voor een guinje wel overdoen?" — Volgaarne zeî de vrouw, en de knaap werd geruild tegen het goudstuk. — Doch de vrouw stapte aan de eerste station af, en liet den onthutsten Engelschman met het schreeuwend wicht achter. — Wat kon hij doen? — Niets dan te Manchester eene min voor zijn pleegzoon opzoeken, en het kind te zijnen koste doen opvoeden.

— Koningin Victoria en Prins Albert hebben net zoolang schaatsen gereden, tot het ijs van Frogmore eene hoogst-onderdanige buiging begon te maken, en weigerde, de koninklijke en prinselijke vracht langer te dragen: — het zakte eerbiedig in elkaêr, — maar de hofbeambten grepen het doorluchtig paar, en met de schrik kwamen beiden nog vrij. — Wat doen zulke lui ook met hun klompen op het ijs? Denken zij dan niet, welk verlies een volk bij hun verlies zou komen te lijden!

— Keizer Klaas heeft intusschen weêr een andere soort van liefhebberij: die heeft dezer dagen een Ballet gefabriceerd, met name: *het Meer der Feën*, een mooi ding, waarin Taglioni, de zoogenaamde Koningin van den Dans, de hoofdrol flikkerde. Heel Petersburg stond opgetogen over de vernuftsprongen van Keizer Nikolaas, en over de flikkers van Mademoiselle Taglioni. — Onderwijl zit Mehemet-Ali als een uil in een doodshoofd, heel van verre, te kijken naar het IJsvermaak van Londen, en het Dansvermaak aan de Newa: die oude Sire houdt noch van het een noch van het ander!!

— De blokkade der kusten van Syrie is ingevolge de uit Constantinopel ontvangen bevelen des Grooten Heers, opgeheven.

SPANJE.

Boven de pui van het raadhuis te Madrid is een groot marmeren uithangbord geplaatst, waarop met koperen letters te lezen staat: VRIJHEID EN NATIONALE ONAFHANKELIJKHEID. *1 September*, *1840*. (!!?!!)

— Sedert de VRIJHEID te Madrid, op een uithangbord aangekondigd staat, maken de Soldaten van het garnizoen der hoofdstad er een zeer regelmatig gebruik van: men heeft reeds verscheiden diefstallen, door militairen, gewapender hand in de straten zien plegen. Aan moord ontbreekt het er ook al niet op de openbare wegen.

— Het Jesuiten-Collegie te Loyola (Navarre), waar kweekelingen uit de eerste Baskische en Fransche familiën ter opvoeding werden besteld, is dezer dagen door het Gouvernement gesloten. De overste van het Collegie, Pater Felix, is er nog voor zoolang ingebleven, totdat het tijdelijk Bewind gebouw en inboedel zal hebben aangeslagen en overgenomen! — Ziedaar de Vrijheid, uitgelegd door Espartero en zijn gezag.

FRANKRIJK.

De equipage der *Belle Poule* is thans te Havre aangekomen.

— Het gerucht wil, dat Espartero gedurig in goede verstandhouding blijft met de Oud-regentes Marie Christine, welke laatste aan de Gemalin des Generaals een rijk diamanten tooisel ten geschenke heeft gegeven.

— *'sKeizers wensch* is de titel van een groot equestrisch tafereel, dat thans te Parijs in het Theater-Franconi voorgesteld wordt, en waarbij, van de Opdelving der Asch van Napoleon af, tot de Lijkplegtigheid in het Paleis der Invaliden toe, de minste bijzonderheden van dit zoo hoogst-merkwaardig voorval getrouw, en verbazend schoon aan het opgetogen publiek worden voorgedragen. De aankomst te Cherbourg, te Havre en onder de Zegeboog der Etoile zijn bij uitstek meesterlijk geschilderd en uitgevoerd.

— Even nadat de Heer Victor Hugo tot lid der Academie was verkozen, ontmoette hem een opregt vriend, die hem zuchtende toesprak met deze woorden: «Arme Hugo, nu is het dan zeker, dat men voortaan van u niet meer spreken zal!»

— De Fransche Bladen deelen den Brief mede, door de beruchte Madame Laffarge aan de Koningin der Franschen geschreven en vol van de walgelijkste vertoogen harer onschuld; het is onbegrijpelijk, dat eene vrouw van hare soort zooveel belangstelling, medelijden, toegevendheid en verschooning vindt, waar zoo menig ongelukkig slagtoffer eener onberaden hartstogt niet de minste genade kan verwerven.

— Te Parijs is als ter perse zijnde aangekondigd een werk, getiteld: » De Heer de Lamennais door zich-zelven wederlegd."

— Voor den Heer Victor Hugo tot Lid der Akademie hebben gestemd: Chateaubriand, de Lamartine, Royer-Collard, Villemain, Nodier, Graaf de Segur, Lacretelle, de Pongerville, Alexandre Soumet, Mignet, Cousin, Lebrun, Dupin (de oude), Thiers, Viennet, de Salvandy en de Graaf Molé: — De Heer Guizot kwam te laat, om meê te stemmen, doch zou, dit weet men, den Heer Victor Hugo toch óók gekozen hebben. — De Romantiek heeft zoo loende over het Klassieke eindelijk gezegevierd!!

BELGIE.

Onze Afgezant te Londen, de Baron van de Weyer en zijne Echtgenoot zijn, voor eenigen tijd uit Londen naar Brussel afgereisd; de Ambassade wordt zoolang waargenomen door den Heere Legatie-secretaris Drouet.

— Uit Mons meldt men van den 8 Januarij, dat eenige liefhebbers aldaar eene weddenschap hebben aangegaan en voltrokken, om namelijk te paard, met ongescherpte hoefijzers over de ijsbaan van Mons naar Jemmapes te draven. De weddenschap is, zonder ongelukken, gewonnen.

— Wij lezen in den *Ami de la Religion*, dat Koning Willem II., bij Besluit aan de Katholijken van Utrecht heeft teruggegeven de kerk der H. Catharina, welk gebouw hun sedert de «Hervorming» was ontnomen, en sinds tot allerlei doeleinden gediend had.

— Hetzelfde Blad meldt nog, dat Monseigneur Antonucci, benoemd Bisschop in de Republiek van San Marino, en Vice superior der Hollandsche Zending, in deze laatste betrekking zal vervangen worden door den Abbé Tirabassi. Verder dat twee Geestelijken, de Eerwaarden Ten Brink van het Friesche, en Molenaar van het Geldersche Aartspriesterschap op hun vertrek staan naar de Zending van Curaçao.

Het Oostersche Vraagstuk; de Oorlog; het Fransch Ministerie.

DOOR

ALPHONSE DE LA MARTINE.

(Vervolg en Slot van Nr, 139 des vorigen jaars.)

Ik herinner mij, dat, in 1831 te Londen zijnde, ik eens des morgens bij den Heer Talleyrand binnen trad; ik vond den ouden staatsman Diplomaat, op wiens gelaat de vermoeijenis van een slapeloozen nacht te lezen stond, nog arbeidende aan een tafeltje, geplaatst aan 't voeteneinde van het bed, waarop hij een oogenblik had gerust. Hoewel ingevallen door ouderdom, door diepe overpeinzing en slaaploosheid, schitterden in zijne trekken toch nog de kalmte, de rust, de inwendige flikkering van een tevreden gemoed, dat op groote overwonnen moeijelijkheden zegeviert, of die zegepraal voorgevoelt; het gewigt van den arbeid scheen in dezen oogenblik den man grooter en eerbiedwaardiger te maken. » Weet gij wat ik dáár doe, zeide hij, mij de geopende depêches met den vinger aanwijzende? — Neen, Prins, antwoordde ik hem, ik weet het niet, en moet het ook niet weten; maar wat ik weet zonderdat gij 't mij zegt, is, dat gij het meesterstuk der hedendaagsche staatkunde poogt te verwezenlijken.— Ja, zeide hij; ik beproef, om den wereldvrede in evenwigt op een staatsomwenteling te vestigen."

Driemaanden daarna was het Engelsch verbond voorbereid; drie jaren later, was het viervoudig verbond, te Londen door den Heer Talleijrand geteekend, en had de wereld ontwapend. Het eerste werk van het Ministerie van den 1. Maart, was de vernietiging er van. De Julij-omwenteling is, opnieuw, wat zij daags na hare uitbarsting was. Doch haar ontbreekt de jeugd, de geestdrift, de verbazing, de ontzetting der Mogendheden, het Engelsch Bondgenootschap. In drie maanden tijds zijn wij voor de helft van Europa teruggetreden. Tot hoe ver zullen wij niet terugdeinzen, indien wij dit Ministerie niet stuiten?

Maar het te stuiten! . . . . . Wie kan zulks? Niemand. Laat u niet misleiden! dit Ministerie is geen Ministerie; het is een quasi-Directoire. Het is niet uit eene geregelde Meerderheid, die op een overwonnen Meerderheid volgt, geboren. Het is uit eene zamenspanning der Minderheid ontstaan, die, zich een oogenblik vereenigende om, ons te verdelgen, gezegd heeft: Bekleed het oppergezag, wij zullen u ondersteunen, zoolang wij noodig hebben, het geweld onder de constitutionele vormen te maskeren. Wij zullen u met elkander strijdige stemmen leenen, maar die u een schijn van meerderheid zullen geven, onder voorwaarde, dat gij door de Minderheid regeert; onder beding, dat gij door de oppositie, heerscht; onder voorwaarde, dat gij *tegen het gouvernement regeert!* Ga dus en verdelg; dat zal uw werk zijn! Vernietig de Waarheid van de drukpers, vernietig de Meerderheid in de Kamers, vernietig de Meerderheid bij de kiezers! vernietig de Meerderheid op het paleis-Luxembourg, vernietig het evenwigt der drie standen in de Tuilerien! Vernietig de met zooveel moeite voor Europa herstelde Staatkundige censgezindheid! Vernietig het viervoudig volkenverbond! Vernietig het Engelsch bondgenootschap door het te overdrijven, en vervang het voor Frankrijk door geen ander! Wanneer gij dit alles zult verrigt hebben, dan zullen wij achter u optreden en het overige doen . . . . . » Ja, ziedáár den geest van dit, buiten weten der overeenkomende partijen, tusschen de Minderheid van *omkeering* en het *beroerings-Ministerie* gesloten, heimelijk verdrag! Had ik ongelijk toen ik, dit alles voorgevoelende, achttien maanden geleden tot u zeide: » Dit Ministerie is de Oorlog!"

Dit Ministerie is de Oorlog! De Oorlog morgen, zoo niet heden. Gij hebt het gezien, het heeft geen ander woorden in den mond, het draagt geen andere keuze in zijne hand. De oorlog, om onze eigen handteekening in Luxemburg door te schrappen; de oorlog voor de onschendbaarheid van het Ottomannisch Gezag; de oorlog tegen de onschendbaarheid des Ottomanischen rijks; een onstaatkundige, tegenstrijdige, bespottelijke oorlog, om 't even! Toch evenwel de oorlog. En waarom verlangt dit Ministerie den oorlog? dit weet het niet, maar ik zal 't u zeggen. Het wil den oorlog, omdat een oppositie-Ministerie door zijne *eigenschap-zelve* noodig heeft, de Meerderheid door den drang de omstandigheden en de beweging van het verontrust patriotismus uitsluitend bezig te houden. Het is omdat een Ministerie van Minderheid vroeg of laat een *Coup-d' état* noodig heeft. De oorlog is een onafgebroken *Coup-d' état*. Met een dergelijk Ministerie zult gij derhalve onvermijdelijk den oorlog hebben. Ik beschuldig het niet, dien te wenschen; daarvoor behoede mij de hemel; ik zou zijnen wil lasteren! Maar het *zal* den oorlog voeren.

De dwang der omstandigheden is onbepaald, zoo lang men er in blijft. Het schip verlangt niet op een klip te stooten; maar, wanneer het zich aan den stroom en aan de winden overgeeft, zoo drijft het er van zelf op!

Derhalve, zeg ik, dat er thans geene geconstitueerde magt in Frankrijk bestaat, die de aandacht van dit Ministerie op een vraagstuk van patriotismus en op de door de natie verkeerd begrepen nationale eer weet te vestigen. Een minister, die niet door de Meerderheid is aangesteld, een minister, die niet uit prerogativen voortkomt, een minister die, als Shaftesbury, Necker of Roland zijn steunpunt op de populariteit, in plaats van op de Grondwet neemt, zulk een minister is geen minister, het is een Tribuun, die 't oppergezag in handen heeft. Men ontzet een Tribuun niet van zijn ambt; hij wordt door 't element zelf, hetwelk hij heeft doen oprijzen, verslonden. Hij stort slechts neder in de gevaren, welke hij heeft doen ontstaan. Zijne misstappen en het algemeen gevoelen, hetwelk hij heeft gewonnen, kunnen hem alléén tot rekenschap dwingen. Men moet zich derhalve tot het algemeen gevoelen wenden. Het regeert, gij ziet het aan zijne stormen. Indien het zich-zelf niet redt, kan niemand het redden.

Beschouwt geheel den weg, dien ons dit Ministerie in zes maanden tijds heeft doen afleggen: de onrust der gemoederen, de angst der belanghebbende, de stilstand van den handel, de stuiptrekkingen van de beurs; Europa, dat zich van ons verwijdert en zijne krachten opsomt, geven het u genoeg te kennen. — Zou zulks reeds ééne der openbaringen van het berucht gezegde wezen, dat het land verbaasde en ernstige lieden zoo droevig deed nadenken? — *Na mij regere, die kan.* — O! eene Natie van dertig miljoen vrije menschen, die Frankrijk heet; eene Natie, die in haren boezem zooveel verstandige, deugdzame, vaderlandminnende, moedige mannen bezit; eene Natie, die een zoodanig gezegde in koelen bloede kan aanhooren, verdient, dat men het haar toevoege. Maar, wij hebben het niet in koelen bloe-

de aangehoord, want wij wisten, hoeveel rampen er in opgesloten, ja ontsluijerd lagen!

Kortom: het Ministerie heeft het Oostersche Vraagstuk met zooveel onbedachtzaamheid bepaald, dat het door Europa wel niet alzóó aangenomen kan worden.

Indien het Ministerie achteruittreedt, is Frankrijk's Staatkunde onteerd.

Indien Frankrijk voor de fouten van het Ministerie partij trekt, dan is een oorlog zonder bondgenooten onvermijdelijk.

Evenwel, na het aftreden van het Ministerie, zal Frankrijk zich, voor wat de Oostersche en Europeesche kwestie betreft, niet weder in den toestand bevinden, waarin het vóór den 1. Maart verkeerde.

Een verbond, waar zijn Ministerie het buiten heeft doen sluiten, is, zonder Frankrijk te raadplegen, gesloten. Het moet verbroken worden, en Frankrijk moet er deel van maken en het bijtreden. Het mag niet dulden, dat men zonder ons over het Oosten handele; maar om er meê in te kunnen onderhandelen, moet het de kwestie nopens de onafhankelijkheid van Syrie, door Frankrijk gewaarborgd en beschermd, vaststellen. Dáár-alleen is het evenwigt, dáár-alleen is de eer, dáár-alleen zal de vrede zijn. En, indien de oorlog er al eens door ontstond, zullen wij de keuze tusschen het Engelsche, het Russische of het Oostenrijksche bondgenootschap hebben: dat is te zeggen, wij zouden een geregelden en bepaalden, in plaats van een revolutionnairen en eindeloozen oorlog krijgen. Het is het Ministerie van den 1. Maart niet, dat het terrein eener door het Ministerie-zelf zoo slecht afgeschilderde, gewigtige onderhandeling kan veranderen. Het heeft ons in eene slechte positie geplaatst. Het is tusschen den vrede en ons. Het moet uit Vaderlandsliefde aftreden. Dit is de uitspraak van zijnen toestand, dit eischt de drang der omstandigheden, dit is de kreet der zaak-zelve; maar, indien dit Ministerie mannen van grooten moed en groot talent in zich bevat, zoo zal geen *Ostracismus*, *) zelfs wegens misslagen van talent, het Vaderland berooven van de dienst, van het sieraad, van den luister, welke een groot en wakker vernuft het in verbeterde omstandigheden kan bewijzen. Bewaar het, voor als gij 't noodig zult hebben. Er zijn dagen, dat het vuur verwarmt; er zijn dagen, dat het vuur verteert.

Ik verwacht mij aan al de smaadredenen, aan geheel den toorn, die altijd den man bestormen, die den sluijer verscheurt, waarachter zich een slechte toestand verbergt. Ik ben daar tegen gehard: op een tijdstip, dat men alles, wat vermetel is, heeft durven beproeven, moeten tenminste ook eenigen de vermetelheid hebben van de Waarheid te spreken. Indien de gebreidelde of door list bedrogen opinie er in volhardt, om moedwillig te dwalen, totdat het onmogelijk zal zijn, op hare stappen terug te keeren, zoo zal ik tenminste de handen van de rampen van mijn land in onschuld wasschen.

O volk, hetgeen wil, dat men het verdedige, en dat altijd zamenspant met degenen, die het opwinden tegen degenen, die het dienen! Volk, waaraan men slechts behaagt, wanneer men het bedriegt! Volk, dat de waarheid niet erkent dan, wanneer het te laat is, en de menschen eerst wanneer zij niet meer zijn! gij zoudt iemand afkeerig maken van u trouw te wezen, zoo men afkeerig mogt kunnen worden van zijn vaderland te beminnen, en moedeloos, om het te dienen! Maar dat het verleden ten minste u onderrigte; werp slechts een blik vijfentwintig jaren achterwaarts; open uwe jaarboeken, herrinner u dat, sedert den aanvang uwer groote herschepping van 1789, er altijd zoowel binnen als buiten den boezem uwer revolutie twee partijen bestaan hebben: de hervormende en de liberale partij, de woelzieke en de krijgszuchtige partij; de partij, die alles door de vrijheid en voor de vrijheid gewild heeft, de partij, die alles door den oorlog en voor den oorlog wilde; de partij, die de redelijke en vredelievende ontwikkeling van het menschelijk verstand verlangde, en de partij, die u den blinddoek des Roems voor de oogen bond, om u te haren voordeele tot het populair, keizerlijk of ministerieel, despotismus te voeren. Al uwe ware vrienden, alle opregte voorstanders eener liberale omwenteling, van Lafayette af tot Fox toe, behoorden tot de vredelievende partij.

Al die eene onverzadelijke begeerte naar magt hebben, al die van de omstandigheden eigen voordeel zoeken te trekken, alle volksmisleiders van Danton af tot Pitt toe, hebben tot de oorlogzuchtige partij behoord. Ziedaar het teeken, waaraan men overal uwe vrienden van uwe vleijende vijanden kan onderscheiden. Het is nog altijd dezelfde kwestie, die in 1790 in uwe nationale vergadering werd bepleit! 'T is diezelfde zaak van Vrede, welke uw grootst staatkundig vernuft toen reeds verdedigde, tegen de woeste oorlogspredikers, die het bloed des volks opzweepten, om het, even als thans, aan 't koken te brengen; toen heeft hij hun deze zinsnede (eene zinsnede van zoo eeuwigdurende toepassing, dat men zou gelooven, dat zij gisteren uitgesproken werd) toegeroepen: » Haalt gij Pericles aan, die zijn vaderland tot den oorlog aanzette, om zijne oppermagt over het volk te vestigen? — Pericles was een man, die de driften van het volk wist te vleijen, en zich te goeder uur voor zijne giften of voor die zijner vrienden te doen toejuichen, en tot den Peloponnesischen oorlog wist over te halen ..... wie? — de Nationale Vergadering van Athene! »

Eenige dagen daarna, legde Mirabeau zijn alomvattend hoofd ter rust, zeggende: » ik neem den rouw der monarchie met mij in 't graf.

Mogen de menschen van dit tijdstip, die de maatschappelijke orde en de beschaving van het menschdom in den Vrede verdedigen, niet welhaast op hunne beurt uitroepen: de Oorlogspartij zegeviert, en wij nemen den rouw der Vrijheid met ons in het graf.

*) Het Uitbanningsgerigt der Grieken.

BRIEFWISLING.

Honneur aux Dames! — Het zou ons slecht voegen, de bevallige sekse tegen te spreken, vooral dan, wanneer zij ons de eer doet van hare denkbeelden aan onze Redactie meê te deelen. Wij achten ons alzoo verpligt, eene Dames missive hier aan onze Lezers voor te stellen, ons uit Breda toegezonden, — eene Missive, die, schoon zij ons gevoelen omtrent het *ontwaken* der Katholijke bevolking van Nederland eenigzins in twijfel stelt, naar onze meening, integendeel juist tot een vernieuwd bewijs strekt, dat men van alle kanten uit den slaap opstaat, en dat zelfs de *ontwaakte vrouwen* weldra de nog hier en daar ronkende mannen wel zullen weten wakker te krijgen, en hun, des noods, de oogen te openen voor de menigvuldige gebreken, die nog op zoovele plaatsen bestaan, en naar krachtdadige verbetering wachten. — Ziehier den bedoelden Brief.

Breda, 17 Januarij, 1841.
Mijnheer de Redacteur!

De morgen is gekomen, de tijd van slapen en vadsigheid is voorbij — zóó is de aanhef van uw nommer van gisteren. — Waar de Man spreekt, moet de Vrouw minstens toehooren; als Vrouw zal ik mij derhalve, Mijnheer de Redacteur, niet in een twist wagen, waaruit ik mij moeijelijk met eer zoude redden; gedoog evenwel, dat ik u een paar daadzaken opgeve, welke mij voor als nog aan eene zoo algemeene ontwaking doen twijfelen: ik bepaal mij bij Breda: zeg mij in ernst; kan ik aan deze zoo algemeene ontwaking gelooven, zoo lang men in eene stad, welke men *Catholijk* mag noemen, Collegiën van Regenten als da der Armen bij voorbeeld, uit een *gelijk* getal Roomschen en Protestanten ziet zamengesteld? Hoe zal ik aan uwe gezegden hechten, zoo lang het toevoorzigt bij meer andere instellingen, als bij voorbeeld het Curatorschap bij de Latijnsche School tusschen Roomschen en Protestanten *gelijkelijk* verdeeld blijft? Dan, ik vergeet mij, ik ga mij bijna verdiepen in stadsaangelegenheden, welke onder het onmiddelijk toevoorzigt van het Stedelijk Bestuur zijn geplaatst; en wat heb ik daarvan te wachten? eenige der heeren Raadsleden zouden met mij lagchen; andere, die niet meer dan een gewoon vrouwenverstand hebben, zouden het mij welligt ten kwade duiden, dat ik als Vrouw mij met hunne zaken inliet, en mij in toorn toevoegen; bemoei u met uwe kinderen; maar ik heb er geen! — doch al mogen dan weinige, die iets verder zien, het goede aannemen van waar het ook kome, en de zaken van meer nabij beschouwen, mij regt laten wedervaren; het is buiten mijnesfeer: liefst zal ik dit als van meer gewigt aan mijnen man overlaten, en mij bij eene daadzaak aan mijn geslacht meer eigen bepalen; trouwens daar heb ik ook meer regt toe, ik bedoel de Commissie van Weldadigheid, bestaande uit de Vrouwen *Klerks*, *Vertholen*, *de Roy* en *Pels-Rijken*, met assistentie van den Heer en Mr. *Jan Jacob Loke*, *Vice-President* en *Penningmeeester van het zoogenaamde Nut van 't Algemeen*; — hetzij ver van mij de merite's of het goede doel dezer edeldenkende dames eenigzins te willen betwijfelen; — neen, het doel is, om behoeftigen te ondersteunen en alzoo liefdadig; het strekt tot *Nut van het Algemeen*: maar, ik vraag u in ernst; moest, indien die vadsigheid in het algemeen had opgehouden, gelijk door u wordt gezegd, moest deze Commissie, welke men *Protestantsch* kan noemen, niet door eene Commissie, geheel omgekeerd -ez mengesteld, worden verdrongen, en zouden in dat geval, al wordt er nu ook een Beursje geleverd en hier en daar een Lotje genomen, dezelfde pogingen niet met een meer gunstigen uitslag bekroond worden? Voor mij lijdt dit geen twijfel! — Neen, Mijnheer, de tijd van slapen schijnt nog niet geheel voorbij; maar gelukkig, het Hoofd van den Staat wekt ze zelf; geve God, dat de Catholijken niet ongevoelig insluimerden: ten minste van eene geheele ontwaking wacht ik geheel andere uitwerkselen.

Men zal mij bij dit alles, als naar gewoonte, bedoelingen aanwrijven, die ik niet heb; maar bij voorraad wijs ik deze met verachting van mij af; ik beoog geen lidmaatschap der Commissie, want ik ben niet van Adel (ook deze is hier schaars!); maar ik zoude ook die onverschilligheid of liever, die vadsigheid afkeuren, al behoorde ik tot de vischmarkt (hetwelk niet zoo is); ik hecht veel aan het beraamde plan, en geef daaraan mijne volkomen goedkeuring: maar wel eens wordt het doel door de middelen *gevicieerd*: dit wilde ik doen gevoelen, gelijk ik tevens beweer, dat bij eene geheele ontwaking, ook uit mijn geslacht, met hetzelfde doel, andere Commissien moesten te voorschijn komen.

Vrouw ORTHODOXE;
geboren PAAPSCH.

ADVERTENTIEN.

*** Heden overleed alhier in den ouderdom van ruim 80 jaren, in het achtenvijftigste jaar zijner Priesterlijke Waardigheid, na deze gemeente ruim een- en vijftig jaren, als Catholijk Pastoor door Leer en Voorbeeld te hebben gesticht, en na de H. H. Sacramenten der stervenden te hebben ontvangen, mijn geliefde broeder de WelEerwaardige Heer *HENRICUS HUBERTS*, door zijne familie betrekkingen, talrijke vrienden en gemeentenaren hartelijk betreurd.

HERMANUS HUBERTS.
Huissen,
den 14 Januarij 1841.

*** *TEUNIS DE JONG* Junior, openbaar Notaris, residerende te *Heesch*, zal publiek Verkoopen:

1°. Op Dingsdag den 19 Januarij 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten sterfhuize van *JOHANNES ZEEGERS* aan de Wijst te *Heesch*.

MELKGEVENDE en DRAGENDE KOEIJEN, VARKENS, ROGGE, HOOI, STROO, BOUW- en MELKGEREEDSCHAPPEN en allerlei MEUBILAIRE GOEDEREN.

Tenzelfden dage des avonds ten 5 ure, ten huize en herberge van *ARNOLDUS VAN DE KOOLWIJK* in den Lindenboom te *Heesch*, provisioneel en 14 dagen daarna, zijnde den 3. Februarij 1841 finaal:

Een HUIS, ERVE en aangelegen BOUWLAND staande en gelegen te *Heesch* genaamd de lage wijst groot 67 Roeden 79 Ellen Sectie B. No. 1202, 1203, 1204 en 1205.

2o. Op woensdag den 20 Januarij 1841 des avonds ten 5 uren ten huize en Herberge van *CORNELIS VAN OORT*, te *Nistelrode* provisioneel en op den 4 Februarij 1841 finaal:

Een HUIS ERVE en aangelegen BOUW- en WEILAND, en 8 Perceelen BOUW- WEILAND en HOUTBOSCH, allen staande en gelegen te *Nistelroode*.

3°. Op Donderdag den 21. Januarij 1841 des voormiddags ten 10 ure ten huize van *THOMAS VAN DE KAMP* in *Heeltwijk* onder *Heesch* -

1 PAARD, MELKGEVENDE en DRAGENDE KOEIJEN, VARKENS, HOOG en LAAGKAR, PLOEG, en EEGD, KORN en BOUW- en MELKGEREEDSCHAPPEN, en MEUBILAIRE GOEDEREN.

4°. Op Vrijdag den 22. Januarij 1841 des voormiddags ten 10 nre, ten verzoeke van de Heer *A. VAN LITH*, wonende te *Geffen* en anderen, op het stuk.

Een Extra partij zwaar EIKEN- ELZEN- en ESSCHEN SCHAARHOUT, en drie stuks zware NOTENBOOMEN, allen te *Geffen*.

en 5o. Op Zaturdag den 23. Januarij 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten verzoeke van den Heer *VAN DEN DRIES* wonende te *'s Bosch*, aan deszelfs Branderij in *Geffen Rinkel*:

1 KALFDRAGENDE KOE.
7 KALFDRAGENDE MALEN.

En een groote partij Zwaar ELZEN SCHAARHOUT.

*** *J. DAMEN*, Mr. Timmerman, te *'sBosch* maakt zijne begunstigers bekend, dat de COMPAGNIESCHAP tusschen hem en *N. DIEDEN* met dit Nieuwe Jaar geëindigd is, en dat hij alzoo die AFFAIRE voor zichzelven zal blijven voortzetten.

Men kan van eene prompte en civiele bediening verzekerd zijn,

De woonplaats is in de Hinthamerstraat Wijk C. No. 292.

*** Men vraagt ten eerste voor een Magazijn in Manufacturen in Noord-Braband, voor KANTOOR en MAGAZIJN BEDIENDE, ter inwoning aan Huis, een ongehuwd Persoon tusschen 20 á 30 jaar, van eene brave Roomsch Katholijke Familie uit Noord-Braband Gelderland of Limburg, de Fransche als Hollandsche TAAL magtig, kundig in Rekenen van een stil als een onbesproken gedrag, die reeds in een of ander Administratie is werkzaam geweest bij voorkeur de handelbetrekking, geene aanvrage kome in aanmerking dan die persoonlijk gedaan worden begeerende de noodige Adresse ter informatie, door gefrankeerde brieven onder Letter A. C. aan het Bureau van den Drukker en uitgever dezes te *'s Hertogenbosch*.

AANBESTEDING.

Op Woensdag den 27 December 1841, des voormiddags ten elf ure, zal onder nadere goedkeuring van den Heere Directeur-Generaal voor de zaken van de Roomsch-Catholijke Eeredienst, door Pastoor en Kerkmeesteren der R. C. Gemeente van *Lith*, Arrondissement *'s Hertogenbosch*, Provincie Noord-Braband. ten huize van *CORNELIS TUKKER* te *Lith*, worden aanbesteed:

HET BOUWEN
VAN EENE
KERK
TE
Lith,
met de leverantie
VAN AL DE DAARTOE BENOODIGDE MATERIALEN.

De Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het bestek en voorwaarden waarop de AANBESTEDING zal plaats hebben, zal ter lezing liggen, te *Breda* bij *VERMUNT* in de Zwaan; te *Gorinchem* bij *LOBRECHT* in de Beurs; te *Grave* bij de Wed. *SCHONENBERG* in de Vergulde Roskam; te *'s Hertogenbosch* bij *REGGERS* in het Stads Koffijhuis en bij *KORTHOUT* in het Antwerps Koffijhuis; te *Nijmegen* bij *MEURS* aan de Gierbrug; en te *Lith* bij *CORNELIS TUKKER*.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen zoo bij den Wel Eerwaarden Heere Pastoor te *Lith*, als bij den Heere Ingenieur van den Waterstaat, Jonkh[r]. *E. C. B. VAN RAPPARD* en den Architect *J. H. LAFFERTÉE* te *'s Hertogenbosch*, alwaar ook de teekeningen kunnen worden ingezien; zullende daags voor de besteding de noodige aanwijzing worden gedaan.

Openbare Verkoop

VAN HET
SCHOONE GOED
MARIENDAAL,

gelegen omtrent vijf minuten van de Vaart van *Maastricht* naar *'s Bosch*, in de Gemeente *Beeck*, Kanton *Brée*, Provincie *Limburg (België.)*

Op Maandag, den 25 Januarij 1841, des namiddags ten twee ure ten herberge van *FASOL*, te *Brée*, zal door het ministerie van den Notaris *Fr. LEROY* te *Brée*, overgegaan worden tot den Openbaren en definitiven Verkoop van het Schoone Goed genaamd MARIENDAAL, omringd met water, gelegen te *Beeck*, en bestaande in HEEREN-HUIS, KAPEL met groot UURWERK, PACHTHOEVEN, GRAAN, ZAAG en OLIEMOLEN met andere Toebehooren, TUINEN, WEIDE, AKKERLAND en BOSCH, houdende te zamen aan maat, ongeveer VEERTIG NEDERLANDSCHE BUNDERS.

Dit GOED van een jaarlijksch inkomen van omtrent de 950 Gl. Nederlandsch, doorsneden van de Rivier de AA. nooit uitdroogende noch bevriezende, en die alle MOLENS in werking stelt, is door den mooijen Waterloop en ligging tot oprigting van alle andere Fabrieken en Usinen geschikt.

Deze GOEDEREN zullen eerst in Deelen en voorts in Massa worden veilgesteld.

Zich aan genoemden Notaris *LEROY* te melden om de Goederen te bezigtigen, en alle inlichtingen te bekomen met vrachtvrije brieven.

*** Een gepensioneerd Onder-Officier, of ander geschikte persoon, van de Roomsch-Katholijke Godsdienst, genegen zijnde zich voor *f* 50 - 's jaars, in een florissant Dorp in Noord-Braband, voor KOST en INWONING te besteden, mits zich belastende om 's wekelijks eenige uren Schrijfwerk te verrigten, en ook rekenen verstaande, kan zich met gefrankeerden brief adresseeren onder letter O. aan den Drukker en Uitgever dezes.

Uit de hand te Koop
OF TE
HUUR,

*** Eene hechte en weldoortimmerde HUIZINGE, sedert weinige jaren geheel nieuw gebouwd, bevattende ruime BOVEN- en BENEDEN-KAMERS benevens welingerigt WINKELVERTREK en verdere gemakken, geheel ONDERKELDERD, benevens een afzonderlijk ruim PAKHUIS, staande te *Eindhoven* op het Stratumseinde, geschikt voor alle AFFAIRE, waarin steeds Handel in Kruidenierswaren is gedreven, om te aanvaarden den 3 Mei 1841, zijnde nog in gebruik bij den vorigen Eigenaar *GODEFRIDUS BAEKERS*.

Nadere informatie te bekomen bij den tegenwoordigen Eigenaar *H. A. VAN DER SCHOOT*, te *Eindhoven*, brieven franco.

BOEKHANDEL
VAN
F. P. STERK,
te Breda.

Europeesch Museum

VAN
SCHILDER- EN BEELDHOUWKUNST.

Groot is de belangstelling van het Nederlandsch Publiek in deze Uitgave, wier XXXVI. Aflevering thans het licht ziet, een Werk onmisbaar niet slechts voor alle Beoefenaren der Beeldende Muzen, maar eene behoefte tevens voor iederen Vriend der Schoone Kunsten, gelijk voor elken Geschiedkundige in 't algemeen, als die hier door de Graveerstift voor het oog verlevendigd ziet, wat beitel of penseel in marmer of op paneel en doek uit de Wereldgeschiedenis merkwaardigst hebben verkozen, om, door de hand der kunsten, voor het verste Nageslacht bewaard te blijven. Zevenhonderd keur-tafereelen toch, met ophelderenden tekst, maken dit MUSEUM tot het schoonste sieraad, wat men in eene Bibliotheek van smaak of studie plaatsen kan.

Nog is het den belangstellenden mogelijk gemaakt, om, tegen onverhoogden prijs de Wekelijksche Afleveringen, te beginnen met den 6den Februarij, te bestellen bij alle Boekhandelaren des Rijks; — als wanneer men weder wekelijks van de Eerste Aflevering af beginnen zal regelmatig het Werk te ontvangen, tegen de geringe uitgave van 40 centen iedere Aflevering met ZES staalgravuren — tenzij men verlangen mogt AL de 40 alsdan reeds in het licht zijnde Cahiers op eenmaal te erlangen, en zoo verder geregeld van week tot week door te gaan.

De Uitgever twijfelt niet aan de belangstelling van alle Kunst- en Lettervrienden in dit voordeelig aanbod; — de geregelde wekelijksche Afzending waarborgt den Deelnemer voor den goeden afloop van geheel het Werk.

*** Te *St. Oedenrode (Noord-Braband)* met 1. Mei 1841 te huur.

Een HUIS staande op het vrolijkste gedeelte van het Marktveld, bevattende vier BENEDEN en drie BOVEN KAMERS waaronder vijf Behangen en geplafonneerd, twee KEUKENS met POMP, twee goede KELDERS, en verdere Commoditeiten, BINNENPLAATS, groote TUIN enz.

Met gefrankeerde brieven te bevragen bij de Heeren *W. F. H. GREUP*, Burgemeester der Gemeente *Ouden Rhijn* bij *Utrecht* en *C. C. L. VAN VESSEM* te *St. Oedenrode*.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Beurs van Amsterdam.

Heden, Zaturdag 16 Januarij $4\frac{1}{2}$ Ure.

W. S. $2\frac{1}{2}$ pCt $50\frac{5}{16}$. Dito 5 pCt $97\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$ Kans bilj. $22\frac{1}{16}$, 22 Handelm. 162, $161\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$. O. R. pCt. 95, $94\frac{3}{4}$. Ardoins 85 p. st. $21\frac{5}{8}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{1}{2}$. Dito Coupon $17\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$. Oude Russen. $104\frac{1}{4}$. Colomb. 18.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De Belgische fondsen waren den 16. Januarij de $2\frac{1}{2}$ pCt niet gen., de 5 pCt. $98\frac{3}{4}$, de 4 pCt. 89 de 3 pCt. $68\frac{3}{4}$, de Ardoins $21\frac{3}{4}$.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, *'sBosch.*